Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 7. aprill 2017
(OR. en)

Institutsioonidevaheline dokument: 2012/0193 (COD)	6182/17 ADD 1

DROIPEN 16
JAI 105
GAF 7
FIN 103
CADREFIN 18
FISC 43
CODEC 196

NÕUKOGU PÕHJENDUSTE KAVAND

Teema: Nõukogu esimese lugemise seisukoht eesmärgiga võtta vastu direktiiv, mis käsitleb liidu finantshuvide kaitset kriminaalõiguse abil

– Nõukogu põhjendused

I. SISSEJUHATUS

Komisjon esitas 12. juulil 2012 ettepaneku[1] direktiivi kohta, mis käsitleb liidu finantshuvide kaitset kriminaalõiguse abil.

Nõukogu leppis 8. juunil 2013 kokku üldises lähenemisviisis[2], andes seeläbi eesistujariigile volitused alustada Euroopa Parlamendiga kolmepoolseid läbirääkimisi.

Euroopa Parlament võttis direktiivi eelnõu käsitleva arvamuse vastu esimesel lugemisel 16. aprillil 2014[3].

Euroopa Parlament kinnitas eelarvekontrollikomisjoni (CONT) ning kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni (LIBE) tasandil kokkuleppe kolmepoolsete läbirääkimiste tulemusel saavutatud kompromissteksti suhtes 12. jaanuaril 2017.

1 12683/12.
2 10729/13.
3 9024/14.

Nõukogu saavutas 7. veebruaril 2017 toimunud istungil direktiivi eelnõu suhtes poliitilise kokkuleppe. [25. aprillil 2017] võttis nõukogu vastu oma esimese lugemise seisukoha, mis on täielikult kooskõlas nõukogu ja Euroopa Parlamendi vahel toimunud mitteametlike läbirääkimiste käigus kokku lepitud direktiivi kompromisstekstiga.

II. ETTEPANEKU EESMÄRK

Kõnealuse direktiivi eelnõu eesmärk on kehtestada miinimumeeskirjad kuritegude ja karistuste määratlemiseks liidu finantshuve kahjustava pettuse ja muu ebaseadusliku tegevuse vastase võitluse valdkonnas, eesmärgiga aidata tulemuslikult kaasa tugevamale kaitsele neid finantshuve kahjustava kuritegevuse vastu kooskõlas liidu kõnealuse valdkonna *acquis*'ga. Võrreldes Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse konventsiooniga[4], mille kõnealune direktiiv asendab nende liikmesriikide puhul, kelle suhtes direktiiv on siduv, nähakse direktiiviga ette rangemad õigusnormid mitmes tähtsas küsimuses, eelkõige mis puudutab karistusi.

III. NÕUKOGU ESIMESE LUGEMISE SEISUKOHA ANALÜÜS

A. Üldised märkused

Euroopa Parlament ja nõukogu on pidanud komisjoni direktiivi ettepaneku alusel mitteametlikke läbirääkimisi eesmärgiga jõuda poliitilisele kokkuleppele. Nõukogu esimese lugemise seisukoha tekst kajastab täielikult kompromissi, mis saavutati kahe kaasseadusandja vahel, keda abistas Euroopa Komisjon. Seetõttu tuleks nõukogu esimese lugemise seisukohale tehtavaid viiteid käsitada viidetena kolmepoolsete läbirääkimiste tulemusel kokku lepitud kompromissile.

Nõukogu esimese lugemise seisukoht järgib Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse konventsiooni[5] ja komisjoni ettepaneku eesmärke. Direktiivi eelnõu tekst sisaldab selgemaid ja üksikasjalikumaid sätteid mitme konventsioonis käsitletud küsimuse kohta ning selles esitatakse ka mõned täiesti uued sätted, näiteks seoses aegumistähtaegadega.

---

4 EÜT C 316, 27.11.1995, lk 48.

5 EÜT C 316, 27.11.1995, lk 48.

B. Õiguslik alus

Komisjoni ettepanek põhines ELi toimimise lepingu artikli 325 lõikel 4. Kaasseadusandjad leppisid siiski kokku, et ELi toimimise lepingu artikli 83 lõiked 1 ja 2 on ainus õiguslik alus, millele tuginedes kehtestatakse miinimumeeskirjad kuritegude ja karistuste määratlemiseks, sealhulgas seoses kuritegudega liidu finantshuve kahjustava pettuse vastase võitluse valdkonnas. Seepärast võetakse direktiiv vastu ELi toimimise lepingu artikli 83 lõike 2 alusel.

Iirimaa on andnud teada oma soovist osaleda direktiivi vastuvõtmises ja kohaldamises. Iirimaa on valinud direktiivi kohaldamises osalemise. Ühendkuningriik ja Taani ei osale direktiivi vastuvõtmises ja see ei ole nende suhtes siduv ega kohaldatav.

C. Peamised poliitikaküsimused

1. Liidu finantshuvide mõiste ja direktiivi kohaldamisala

Direktiivi artiklis 2 määratletakse liidu finantshuvid. Nõukogu tegi üldises lähenemisviisis ettepaneku jätta direktiivi kohaldamisalast välja kõik süüteod ühise käibemaksusüsteemi vastu, mis oleks *a priori* hõlmatud mõistega. Parlamendiga peetud läbirääkimiste järel lisati ühise käibemaksusüsteemi vastased süüteod siiski direktiivi. Artiklisse 3 on lisatud eraldi käibemaksutuluga seotud pettuse määratlus. Direktiivi kohaldamisala on siiski piiratud, kuna direktiivi kohaldataks üksnes siis, kui on tegemist raske süüteoga. Süütegu loetakse raskeks, kui see on seotud kahe või enama liikmesriigi territooriumiga ja sellega tekitatud kogukahju on vähemalt 10 miljonit eurot.

2. Kuritegude mõiste

Artiklis 3 määratletakse direktiiviga hõlmatud kuriteod. Pettuse ning aktiivse ja passiivse korruptsiooni mõistet on pisut ajakohastatud ning need vastavad suures osas konventsioonis ja selle protokollides kasutatud mõistetele. Uue süüteona on lisatud omastamine, mis hõlmab ametiisikute käitumist, mis rangelt võttes ei kujuta endast pettust.

3. Füüsilistele isikutele kohaldatavad karistused

Nõukogu esimese lugemise seisukohas sätestatakse eeskirjad miinimumkaristuste kehtestamiseks füüsilistele isikutele (artikkel 7). Konventsiooniga võrreldes esitatakse uued üksikasjalikud sätted karistuste määrade kohta. Süütegude eest, millega tekitati suur kahju või saadi suur eelis, määratakse raskem karistus, s.o maksimumkaristusena vähemalt neli aastat vangistust.

4. Aegumine

Konventsioon ei sisaldanud otseselt aegumist käsitlevaid sätteid. Direktiivi artikliga 12 kehtestatakse liidu kriminaalõiguses tõesti esimesed üksikasjalikud siduvad aegumist puudutavad sätted. Liikmesriigid peavad ette nägema aegumistähtajad, mis jätavad õiguskaitseasutustele süütegude tulemuslikuks menetlemiseks piisavalt aega ning mis raskete süütegude puhul on vähemalt viis aastat. Lisatud on ka säte karistuste täitmisele pööramise aegumistähtaja kohta.

5. Liikmesriikide, Euroopa Komisjoni ja asutuste ning kontrollikoja koostöö

Artiklis 15 on esitatud uued sätted, mis käsitlevad liikmesriikide, teatud asutuste, näiteks Eurojusti, ja komisjoni kohustust teha direktiivis määratletud kuritegude vastase võitluse valdkonnas oma pädevuse piires koostööd. Samuti on lisatud kontrollikoja ja teiste auditeerimisasutuste kohustus teatada kõigist asjakohastest asjaoludest.

IV. KOKKUVÕTE

Nõukogu esimese lugemise seisukoht kajastab kompromissi, milleni jõuti nõukogu ja Euroopa Parlamendi vahelistel läbirääkimistel, mille toimumist toetas komisjon. Nõukogu esimese lugemise seisukoha muudatusteta heakskiitmisega kehtestab Euroopa Parlament koos nõukoguga direktiivi.